Облікова картка ДіР

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0215U000407

Державний реєстраційний номер: 0112U003060

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-02-2015

II. Етап виконання ДіР

Номер етапу: 1

Назва етапу: Складання плану-проспекту роботи, опрацювання наукової літератури з проблеми, вивчення джерельної бази, збирання фактичного матеріалу.

Початок етапу: 01.2012

Закінчення етапу: 12.2014

Вид звітного документа: Остаточний звіт

III. Відомості про виконавця ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: (061) 764 45 46

IV. Відомості про співвиконавців ДіР

V. Відомості про замовника ДіР

Повне найменування юридичної особи (або ПІБ фізичної особи): Комунальний заклад «Запорізький обласний центр охорони культурної спадщини» Запорізької обласної ради

Код за ЄДРПОУ: 20525130

Місцезнаходження: вул. Троїцька, 31, м. Запоріжжя, Запорізький р-н., Запорізька обл., 69063, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Розмір організації:

Телефон: 7645610

VI. Джерела, напрями та обсяги фінансування ДіР

Підстава для проведення ДіР: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

Напрям фінансування: 2.1 - фундаментальні дослідження

Джерела фінансування

7713 - кошти держбюджету

Код програмної класифікації видатків і кредитування (КПКВК): 2201040

Фактичний обсяг фінансування (тис. грн.): 64.1

VII. Відомості про ДіР

Назва роботи українською:

Динаміка афіксальної словотвірної системи українського іменника (суфікси середнього роду).

Назва роботи англійською:

The dynamics of the affi[al word forming system of the Ukrainian noun (suffixes of neutral gender)

Реферат українською:

Об'єкт дослідження: становлення суфіксальної словотвірної підсистеми українських іменників середнього роду від найдавніших часів до сучасності. Мета роботи: функціонально-семантичний опис динаміки суфіксальної деривації українського іменника середнього роду впродовж писемного періоду функціонування української мови. Концепція дослідження полягає в тому, що розгляд причин та умов формування суфіксальних словотворчих засобів українського іменника, історії їхньої участі в деривaційних процесах від найдавнішої доби до сучасності показує тяглість продукування субстантивів за допомогою цих морфем. Суфіксальна деривація іменника середнього роду сучасної української мови є природним продовженням давніх процесів творення нових слів. У пропонованій науковій вперше в українському мовознавстві суфіксальна підсистема українського іменника середнього роду праслов'янської доби та мови XIV - поч.XXI століть проаналізована в історичному плані комплексно. Здійснений аналіз має функціонально-семантичний характер. Виявлено ті елементи словотвірної системи, які були б релевантними для діахронічних (зіставно-історичних) досліджень. Дослідження дало змогу виявити рушійні сили словотвору та тенденції розвитку афіксальної деривaційної системи українського іменника від найдавніших часів до сучасності. Описано динаміку суфіксальних словотвірних типів праслов'янської, давньоруськоукраїнської мови, мови XIV - поч.XXI століть. Простежено формування кожного суфіксального словотвірного типу (в означений період - суфікси -ja, -ство, -ище, -иво, -но, -мо, -ло та ін.). Встановлено, що основні функції згаданих формантів були сформовані ще в праслов'янську добу, коли ці суфікси приєднувалися до іменних та дієслівних основ Високопродуктивними упродовж усіх періодів розвитку української мови є суфікс -ja, -ство, -ище, меншу продуктивність демонструють формант -иво/-ево, -но, -еня, -а. Малопродуктивними упродовж усіх періодів розвитку мови виявилися суфікси -ро, -мо, нульовий суфікс. Результати дослідження використані в роботі викладачів кафедр української мови ЗНУ, Мелітопольського ДПУ, Інституту філології Бердянського ДПУ, Криворізького національного університету під час викладання таких курсів: "Історична граматика" , "Історія української мови", "Сучасна українська літературна мова" , в авторському курсі проф. П.І. Білоусенка "Історична дериватологія української мови" , а також у роботі Інституту української мови НАН України в ході використання результатів науково-дослідної роботи в академічному виданні "Історія української мови. Словотвір. Ч.І.Іменник".

Реферат англійською:

The object of research: suffixial noun subsystem in the Ukrainian language. Objective: To carry out diachronic description suffixial derivational types of the Ukrainian neuter nouns. The concept of the research is that the examination of the causes and conditions of the formation of suffixial derivational means of the Ukrainian noun, the history of their participation in the processes of derivation in ancient times to the present day shows the continuity of the production of substantives with these morphemes. Suffixial derivation of neuter noun in modern Ukrainian language is a natural continuation of the old processes of formation of new words. The present research analyzes for the first time in the Ukrainian linguistics the suffixial subsystem of the Ukrainian neuter noun in the Proto-Slavic language and language of XIV - early XXI centuries in a historically comprehensive manner. The analysis is functional-semantic in nature. Therefore, we discovered first those elements of the derivation system that would be relevant for diachronic (comparative-historical) research. The research allowed revealing the derivation drivers and the trends of the Ukrainian noun affix derivation system development from ancient to

modern times. The research describes the dynamics of the suffixial derivational types in the Proto-Slavic, Old-Russian-Ukrainian language, the language of XIV - early XXI centuries. We traced the formation of each suffixial derivational type (in this period, the suffixes --ja, ство, -ище, -иво, -но, -мо, -ло etc.). It was found that the main functions of said formants were formed back in the Proto-Slavic period, when the suffixes were attached to the nominal and verbal stems and participated. Suffixes ja, -ство, -ище show high productivity within all periods of development of the Ukrainian language, and the formants -иво/-ево, -но, -еня, -а show lower productivity. The suffixes -ро, -мо and zero suffix turned out to be unproductive during all periods of the language development. Results of the research were used by the lecturers of the Ukrainian language departments in Zaporizhzhya National University, Melitopol State Pedagogical University, the Institute of Philology of Berdyansk State Pedagogical University and the National University of Krivoy Rog at such courses as "Історична граматика", "Історія української мови", "Сучасна українська літературна мова", in the author's course of professor P. I. Belousenko "Історична дериватологія української мови", as well as in the work of the Institute of the Ukrainian language, the National Academy of Sciences of Ukraine, in the course of using the research results in the academic publication.

Індекс УДК: 81'1.001, 811.161.2'373.611'367.622.11

Коди тематичних рубрик: 16.21.07

Керівники роботи

Власне Прізвище Ім'я По-батькові: Білоусенко Петро Іванович

Науковий ступінь:

Вчене звання:

Ідентифікатор ORCID ID:

Додаткова інформація:

VIII. Наукова (науково-технічна) продукція (НТП)

Назва НТП українською: Динаміка афіксальної словотвірної системи українського іменника (суфікси середнього роду).

Назва НТП англійською: The dynamics of the affi[al word forming system of the Ukrainian noun (suffixes of neutral gender)

НТП, яку передбачалося створити:

Причини, через які НТП не було створено:

Отримані результати:

Галузь застосування: Історичне мовознавство, лігводидактика.

Реєстраційний номер картки технології:

Опис НТП: Розроблено підходи до розмежування історичного словотвору й етимологічного аналізу. Запропоновано та впроваджено в навчальний процес методи й параметри виявлення атрибутів саморозвитку, саморуху цілісної словотвірної системи, факторів мовних змін, який дає змогу виявити елементи словотвірних систем і підсистем, принципи їхньої організації та взаємозв'язку, розглянути факти, одержані при вивченні кожного словотвірного типу, на тлі всієї словотвірної системи мови, виявити рушійні сили словотвору. Одним із найбільш вагомих результатів дослідження є встановлення національно-самобутніх, специфічних рис у цій царині на тлі не лише словотворення східнослов'янського, а на тлі словотвірних систем усієї Славії.

Соціально-економічна спрямованість НТП:

Вплив НТП на довкілля:

Впровадження НТП: Впроваджено

Практична реалізація НТП

Початок етапу: -

Закінчення етапу:

Споживачі продукції: лінгвісти

Перспективні ринки: Україна

Характер співробітництва з інвестором

Потрібний обсяг інвестицій, тис. грн.:

Права, що надаються інвестору після завершення роботи:

Наявність бізнес-плану:

Техніко-економічне обгрунтування:

Потенціальний обсяг продажу, тис. грн.:

Очікуваний термін окупності (років):

Додаткова інформація:

IX. Бібліографічний опис

1. Білоусенко П. І. From supervisions above the word-formation of praslovyanskogo noun / П. І. Білоусенко // Вісник Запорізького національного університету. - 2014. - №2. - С. 51-62. 2. Білоусенко П. І. Results and prospects of the research of dynamics of affix derivation of noun / П. І. Білоусенко // Вісник Запорізького національного університету. - 2014. - №1. - С. 241-252. - Режим доступу до журн.: visnik.znu@mail.ru red.sluzhba@znu.edu.ua; https://yadi.sk/d/Cxn3rDQ-bY5x6. 3. Білоусенко П. І. Ономастичні студії В.В.Німчука / П. І. Білоусенко // Українське мовознавство. - 2014. - № 2. - С. 3-12. 4. Білоусенко П. І. Підсумки і перспективи вивчення динаміки афіксальної деривації іменника / П. І. Білоусенко // Українська мова. - №4. - 2014. - С. 4. 5. Білоусенко П. І. Формування словотвірної структури назв осіб в історії української мови / П. І. Білоусенко // Лінгвістичні студії : на пошану корифею : зб. наук. праць і вітань із нагоди 90-ліття від дня народження д-ра філол. наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України Сергія Івановича Дорошенка. - Х., 2014. - С. 74-82. 6. Білоусенко П.І. Збірні назви в історії української мови / П. І. Білоусенко // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія філологія, соціальні комунікації. Вип. 24. - Ужгород : Вид-во УжНУ "Говерла", 2012. - С. 56-61. 7. Білоусенко П. І. Лексико-словотвірні типи іменників із суфіксом -ище в давній руськоукраїнській мові / П. І. Білоусенко, О. В. Меркулова // Філологічні студії : зб. наук. праць. - Кривий Ріг : КДПУ, 2012. - С. 55-64. 8. Бойко Л. П. Лексика на означення митних зборів і податків у торговельних актах Волині й Наддніпрянщини / Л. П. Бойко // Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. статей. Філологічні науки. - 2012. - № 1. - С. 67-72. 9. Бойко Л. П. Мовна картина світу сучасного містянина (на матеріалі вивче-ння традиційних та нових кличок тварин) / Л. П. Бойко, С. В. Сабліна // Апробация : Ежемесячный науч.-практ. журнал. - 2013. - № 9 (12). - С. 41-43. 10. Коваль О. Ю. Словотвірна структура віддієслівних іменників опредмет-неної дії з суфіксом -и, -ь в давньоруськоукраїнській мові XI-XIII століть / О. Ю. Коваль // Вісник Запорізького національного уніферситету. - 2014. - №2. - С. 109-112. 11. Merkulova O. Nouns of neuter with the suffix -(ь)no /-(ь)no in Ukrainian language / O. V. Merkulova // Ukrai?ska humanistyka i s?owia?skie paralele. Tom I serii "Problemy wsp??czesnej humanistyki". - Gda?sk - Kij?w, 2014. - pp. 27-38. 12. Меркулова О. В. Nomina abstracta з суфіксом -ище в українській мові / О. В. Меркулова // Наукові записки. Серія Філологічні науки / (Ніжинський держ. ун-т ім. Миколи Гоголя). - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, - 2013. - Кн. 2. - С. 121-125. 13. Меркулова О. В. Nomina actionis із суфіксом -i??e / -ище в українській мові / О. В. Меркулова // UCRAINICA VI. Sou?asn? ucrajinistika: Probl?my jazyka, literatury a kultury. Sborn?k v?deck?ch ?l?nk? z mezin?rodn? conference VI. olomouck? symposium ukrajinist? st?edn? a v?chodn? Evropy. Olomouc 21.-23.8.2014. - Olomouc : Univerzita Palack?ho v Olomouci, 2014. - S. 47-51. 14. Меркулова О. В. Nomina instrumenti з суфіксом -л(о) в українській мові // "Jahrbuch der V. Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht"". Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2014. - M?nchen - Berlin, 2015. - S. 156-162. 15. Меркулова О. В. Абстрактні іменники з суфіксом -иво/-ево в українській мові Jahrbuch der IV. Internationalen virtuellen Konferenz der Ukrainistik / О. В. Меркулова // "Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht" : [Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2013] / Herausgegeben von Olena Novikova, Peter Hilkes, Ulrich Schweier. - Verlag Otto Sagner, M?nchen - Berlin, 2014. - S. 192-196. 16. Меркулова О. В. З історії просторових назв (суфікс -ище в українській мові XIV-XVIII століть) / О. В. Меркулова // Наукові записки. Серія Філологічна. - Вип. 35. - Острог, 2013. - С. 216-219. 17. Меркулова О. В. З історії речовинних найменувань (суфікс -(и)во в укра-їнській мові) // Волинь філологічна: текст і контекст. Лінгвостилістика XXI століття : стан і перспективи : зб. наук. пр. / [упор. І. П. Левчук]. - Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. - Вип.17. - С. 202-211. 18. Меркулова О. В. Локативні іменники з суфіксом -ло в українській мові / О. В. Меркулова // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. - 2014. - № 2. - С. 44-50. 19. Меркулова О. В. Найменування речовин із суфіксом -л(о) в українськиій мові / О. В. Меркулова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Лінгвістика". - 2014. - №4. - С. 237-240. 20. Письменна Ю. Ю. Словотвірна структура назв дії в давній руськоукраїнській мові XI-XIII с. / Ю. Ю. Письменна // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. - 2013. - № 2. - С. 51-59. 21. Стовбур Л. М. Просторічна лексика в українськомовних інтернет-виданнях / Л. М. Стовбур // Вісник Запорізького національного університету.

Філологічні науки. - Запоріжжя. - 2014. - № 1. - С. 198-203. 22. Стовбур Л. М. Функціонування іменників-демінутивів в українських народних родинно-побутових піснях / Л. М. Стовбур // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : зб. наук. праць / [відп. ред. І. В. Сабадош]. - Вип. 16. - Ужгород, 2012. - С. 409-411. 23. Білоусенко П. І. Історія української мови. Словотвір. Ч.1: Іменник (проспект) : монографія / П. І. Білоусенко, В.В. Німчук. - Запоріжжя - Київ : ЗНУ, 2013. - 82 с. 24. Білоусенко П. І. Нариси з історії українського словотворення (нульові суфікси) : монографія / П. І. Білоусенко. - Запоріжжя : ТОВ "ЛІПС", 2014. - 256 с. 25. Меркулова О. В. Нариси з історії українського словотворення (суфіксальні іменники середнього роду) : монографія. - на рецензуванні. 26. Білоусенко П. І. Порівняльна граматика східнослов'янських мов. Вступ, фонетика, морфеміка, словотвір, лексика і фразеологія : підруч. [для студентів філологічних факультетів]. - Запоріжжя, ЗНУ. - 2014. - 92 с.

X. Заключні відомості

Керівник юридичної особи Фролов Микола Олександрович

Перелік осіб-виконавців

Бойко Лариса Петрівна

Коваль Олена Юріївна

Кучеренко Людмила Іванівна

Письменна Юлія Володимирівна

Стовбур Любов Миколаївна

Відповідальний за підготовку облікових документів

Телефон

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

